

Zhrnutie stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k odporúčaniam Komisie o prípravách na zavádzanie inteligentných meracích systémov

(Úplné znenie tohto stanoviska sa nachádza v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku na webovej stránke európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 335/08)

1. Úvod

1.1. Konzultácie s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov

1. Komisia 9. marca 2012 prijala odporúčanie o prípravách na zavádzanie inteligentných meracích systémov (ďalej len „odporúčanie“).⁽¹⁾ Dňa 19. marca 2012 bolo odporúčanie odoslané na konzultáciu európskemu dozornému úradníkovi pre ochranu údajov.

2. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov mal pred prijatím odporúčania možnosť poskytnúť svoje neformálne pripomienky. Niektoré z týchto pripomienok sa v odporúčaní zohľadnili. V dôsledku toho sa v odporúčaní posilnili záruky na ochranu údajov.

3. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov víta skutočnosť, že s ním Komisia viedla formálne konzultácie a že do preambuly odporúčania bol zahrnutý aj odkaz na toto stanovisko.

1.2. Ciele a kontext odporúčania

4. Cieľom odporúčania je poskytnúť členským štátom usmernenie k prípravám na zavádzanie inteligentných meracích systémov⁽²⁾ v Európe. Realizácia zavádzania, pokiaľ ide o trhy s elektrinou aj s plynom, sa plánuje do roku 2020 a vyžaduje si ekonomické posúdenie nákladov a prínosov. Toto posúdenie majú všetky členské štáty vykonať do 3. septembra 2012⁽³⁾.

5. Podstatná časť odporúčania (oddiel 1) je venovaná ochrane údajov. Je dôležité, že odporúčanie obsahuje výzvu na vypracovanie vzoru posúdenia vplyvu ochrany údajov⁽⁴⁾ (ďalej len „vzor“) a na jeho predloženie pracovnej skupine pre ochranu údajov, zriadenej podľa článku 29 (ďalej len „pracovná skupina podľa článku 29“) do dvanástich mesiacov od uverejnenia tohto odporúčania⁽⁵⁾.

6. Prvý návrh vzoru v súčasnosti pripravuje expertná skupina 2 v rámci osobitnej skupiny Komisie pre inteligentné siete. Osobitnú skupinu pre poradenstvo v súvislosti s inteligentnými sieťami zriadila Komisia pred prijatím odporúčania. Expertná skupina 2, ktorá predstavuje jednu z podskupín osobitnej skupiny, sa orientuje na bezpečnosť a aspekty súvisiace s ochranou údajov. Skupina je zložená prevažne zo zástupcov priemyslu (a niekoľkých zástupcov občianskej spoločnosti a spotrebiteľských skupín)⁽⁶⁾.

7. Komisia uplatňuje právne nezáväzný prístup, ktorý zahŕňa i) odporúčanie Komisie týkajúce sa okrem iného ochrany údajov a ii) ďalšie usmernenie pre členské štáty v podobe vzoru posúdenia vplyvu ochrany údajov, ktoré účastníci z priemyselnej oblasti uplatňujú na dobrovoľnom základe. Tento prístup vychádza

⁽¹⁾ K(2012) 1342 v konečnom znení.

⁽²⁾ Stručné informácie o inteligentných meracích systémoch a inteligentných sieťach sa nachádzajú v oddiele 2.1.

⁽³⁾ Zavádzanie a analýza nákladov a prínosov sa vyžadujú podľa i) smernice 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55), a ii) smernice 2009/73/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 94). Návrh smernice o energetickej účinnosti KOM(2011) 370 v konečnom znení (ďalej len „návrh o energetickej účinnosti“), predložený Komisiou, v súvislosti s ktorým práve prebieha legislatívny proces, obsahuje ďalšie ustanovenia o inteligentných meracích systémoch.

⁽⁴⁾ So zreteľom na posúdenie vplyvu ochrany údajov treba uviesť, že v návrhu Komisie na revidovaný rámec pre všeobecnú ochranu údajov sa plánuje zaviesť v určitých situáciách povinnosť vykonať posúdenie vplyvu a poskytnúť ďalšie usmernenie o možnostiach vykonávania takéhoto posúdenia vplyvu. Pozri článok 33 návrhu nariadenia o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, predloženého Komisiou – COM(2012) 11 final. Pozri aj odseky 200 – 205 stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov zo 7. marca 2012 k reforme predpisov o ochrane údajov, ktoré sa nachádza na adrese http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/Consultation/Reform_package.jsessionid=46ACCFDB9005EB950DF9C7D58BDE5377

⁽⁵⁾ Pozri odsek 5 odporúčania.

⁽⁶⁾ Viac informácií o právomociach osobitnej skupiny a expertnej skupiny 2 je k dispozícii na webovej lokalite osobitnej skupiny http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/smartgrids/taskforce_en.htm

zo skúseností získaných pri vypracovaní a revízii návrhu, ktorý predložil priemysel k rámcu posúdenia vplyvu ochrany údajov a súkromia pre aplikácie rádiových frekvenčnej identifikácie ⁽¹⁾ na základe pripomienok pracovnej skupiny podľa článku 29. Komisia však nevyhlásila potrebu legislatívnej činnosti na vnútroštátnej a/alebo európskej úrovni ⁽²⁾.

1.3. Ciele, hlavné pripomienky a štruktúra stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov

8. Toto stanovisko európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov bolo síce prijaté ako reakcia na odporúčanie Komisie, neobmedzuje sa však výlučne na obsah tohto odporúčania, lebo v súvislosti so zavádzaním inteligentných meracích systémov existujú dôležité aspekty ochrany údajov, ktoré sa v samotnom odporúčaní nezohľadňujú v plnej miere. V tejto súvislosti upriamuje európsky dozorný úradník pre ochranu údajov pozornosť aj na svoje formálne pripomienky k návrhu o energetickej účinnosti ⁽³⁾.

9. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vyjadruje tri hlavné ciele a pripomienky:

- po prvé, stanovisko obsahuje posúdenie odporúčania: víta odporúčanie ako vykonanie prvého kroku, vyzdvihuje jeho výsledky, no zároveň kritizuje nedostatky vrátane nepostačujúcej jasnosti,
- po druhé, európsky dozorný úradník pre ochranu údajov síce vyjadruje poľutovanie, že odporúčanie neuvádza jasnejšie a praktickejšie usmernenie k ochrane údajov, domnieva sa však, že niektoré usmernenia možno poskytnúť prostredníctvom vzoru posúdenia vplyvu ochrany údajov, ktorý sa v súčasnosti pripravuje. Stanovisko preto poskytuje niekoľko cielených odporúčaní v súvislosti so vzorom,
- po tretie, stanovisko obsahuje výzvu, aby Komisia posúdila, či je okrem prijatia odporúčania a vzoru potrebná ďalšia legislatívna činnosť na európskej úrovni, a poskytuje niekoľko cielených odporúčaní novej legislatívnej činnosti.

10. V súvislosti s uvedenými cieľmi je stanovisko štruktúrované takto:

- oddiel 2 poskytuje stručný úvod do koncepcie inteligentných meracích systémov a inteligentných sietí a objasňuje pochybnosti, ktoré vznikajú v súvislosti s ochranou údajov,
- v oddiele 3 sa nachádzajú všeobecné pripomienky k prístupu Komisie, ktorý uplatňuje v odporúčaní, hovorí sa v ňom o potrebe ďalšej legislatívnej činnosti a poskytujú sa odporúčania novej legislatívnej činnosti,
- v oddiele 4 sa uvádzajú niektoré zásadné problémy, ktoré sa podľa európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov mali v odporúčaní riešiť konkrétnejšie. Niektoré z týchto odporúčaní môžu byť pre európskych zákonodarcov užitočné ako usmernenia vzhľadom na ďalšiu regulačnú alebo legislatívnu činnosť. Ďalšími sa možno zaoberať v rámci vzoru posúdenia vplyvu ochrany údajov, ktorý je v procese prípravy,
- oddiel 5 obsahuje niekoľko cielených odporúčaní k metodológii posúdenia vplyvu ochrany údajov a k obsahu pripravovaného vzoru. Tento oddiel treba teda chápať v súvislosti s oddielom 4.

6. Závery

68. Celoeurópske zavádzanie inteligentných meracích systémov môže priniesť podstatné výhody, obsahuje však aj značné riziká v oblasti ochrany osobných údajov. Umožňuje hromadný zber osobných údajov z európskych domácností a môže viesť k sledovaniu súkromných domácich aktivít ich členov. V súvislosti s týmito rizikami európsky dozorný úradník pre ochranu údajov víta úsilie, ktoré Komisia vyvinula vo

⁽¹⁾ Pozri http://ec.europa.eu/information_society/policy/rfid/documents/infso-2011-00068.pdf a http://cordis.europa.eu/fp7/ict/enet/documents/rfid-pia-framework-a29wp-opinion-11-02-2011_en.pdf

⁽²⁾ Treba pripomenúť, že v súčasnom štádiu sa v súvislosti s oblasťou rádiových frekvenčnej identifikácie nevykonáva hodnotenie efektívnosti tohto právne nezáväzného prístupu, ani neexistujú nijaké všeobecne prístupné informácie, ktoré by poukazovali na jeho efektívnosť.

⁽³⁾ List európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov z 27. októbra 2011 komisárovi pre energetiku Güntherovi H. Oettingerovi o návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o energetickej účinnosti a o zrušení smernice 2004/8/ES a smernice 2006/32/ES. List sa nachádza na adrese http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Comments/2011/11-10-27_Letter_Oettinger_EN.pdf

svojom odporúčaní, pokiaľ ide o poskytnutie usmernení pre členské štáty k opatreniam, ktoré by sa mali prijať, aby sa zaistilo, že inteligentné meracie systémy a systémy inteligentných sietí budú navrhnuté a prevádzkované so zreteľom na primerané záruky ochrany údajov.

69. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov oceňuje úsilie Komisie uplatniť novonavrhnuté koncepcie, ako sú ochrana údajov už v štádiu návrhu a praktické nástroje, napr. posúdenie vplyvu ochrany údajov a oznámenia o narušení bezpečnosti. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov podporuje najmä plán Komisie vypracovať vzor posúdenia vplyvu ochrany údajov a jeho predloženie na posúdenie pracovnej skupine podľa článku 29.

70. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vyjadruje poľutovanie, že v odporúčaní sa neposkytlo konkrétnejšie a praktickejšie usmernenie k ochrane údajov. Domnieva sa však, že niektoré usmernenia možno poskytnúť prostredníctvom vzoru, ktorý sa v súčasnosti pripravuje. Stanovisko preto obsahuje odporúčania v súvislosti so vzorom a zdôrazňuje sa v ňom, že vzor musí poskytovať konkrétne a praktické usmernenia: t. j. súbor najlepších postupov a „najlepších dostupných techník“. Pokiaľ ide o vzor, zásadné je aj dodržiavanie spoľahlivej metodológie a okrem iného reagovať na každé riziko primeranou kontrolou.

71. Stanovisko obsahuje tiež výzvu pre Komisiu, aby posúdila potrebu ďalšej legislatívnej činnosti na úrovni EÚ, a poskytuje odporúčania možnej legislatívnej činnosti. Niektoré z týchto odporúčaní už možno realizovať ako pozmeňujúce a doplňujúce návrhy k smernici o energetickej účinnosti, ktorou sa v súčasnosti zaoberá Rada a Parlament. Mali by obsahovať prinajmenšom požiadavku, aby kontrolóri povinne vykonávali posúdenie vplyvu ochrany údajov a aby sa stanovila povinnosť oznamovať porušenia ochrany osobných údajov (oddiel 4.7).

72. Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov ďalej odporúča:

- viac právnych usmernení k spracovaniu údajov a k možnostiam, ktoré majú k dispozícii dotknuté osoby: konkrétne jasné rozlíšenie medzi zámermi, pri ktorých je možné spracúvať údaje súvisiace s využívaním energií bez súhlasu zákazníka, a zámermi, pri ktorých sa súhlas zákazníka vyžaduje (oddiel 4.2),
- povinné uplatňovanie technológií na zvyšovanie ochrany súkromia (PETS) a ďalších „najlepších dostupných techník“ na minimalizáciu údajov (oddiel 4.3),
- objasnenie úloh a zodpovedností jednotlivých aktérov z hľadiska ochrany údajov (oddiel 4.4),
- viac usmernení k lehotám uchovávania; uchovávanie detailných spotrebiteľských údajov z jednotlivých domácností by sa v zásade malo povoliť iba do konca obdobia, počas ktorého môže byť faktúra právne napadnutá alebo sa môže uplatniť nárok na platbu, a len do takej detailnej úrovne, aká sa vyžaduje na účely platby (bez obmedzenia práva spotrebiteľa na dlhšiu lehotu uchovávania na základe súhlasu, napríklad so zámerom získať ciele poradenstvo v oblasti energetiky) (oddiel 4.5),
- priamy prístup spotrebiteľov k svojim údajom súvisiacim s využívaním energií a účinné metódy informovania dotknutých osôb o spracovaní ich údajov; v prípade hĺbkovej analýzy údajov by sa to malo týkať zverejňovania individuálnych profilov a logickej štruktúry všetkých algoritmov používaných pri hĺbkovej analýze údajov; mali by sa poskytovať aj podrobné informácie o diaľkovom ovládaní zapínania a vypínania (oddiel 4.6).

V Bruseli 8. júna 2012

Giovanni BUTTARELLI
Asistent európskeho dozorného úradníka pre
ochranu údajov